

„A SEMMI ÁGÁN...”

Aranyszőke haj, csillogó mandulaszemek, örökmozgó végtagok. A szemünk előtt felnövekvő csöppség a bizonyosság rá, hogy vannak még csodák ezen a világon. A gyermek a testett öltött Csoda, sőt talán maga a testet öltött Ige. HÓDI ENDRE is épp most készül meghódítani a világot, melyről még mit sem sejt. Az ő világa egyelőre 35 négyzetméteren terül el, de már ezt a csipetnyi földdarabkát is átszötte a felfedezésre váró kegyetlen valóság ezernyi hajszálgyökere.

– Van egy kölcsönkért állókája, de nincs annyi hely a lakásban, hogy felállítsuk – szólal meg egyszer csak csendesen HÓDI KAROLINA, a 9 hónapos csecsemő édesanyja, én pedig tulajdonképpen nem is a mondaton döbbenek meg, hanem a saját butaságomon, hisz eddig eszembe sem jutott, hogy ebben a kopott székekkel, megroggyant bútorokkal és rozoga asztallal telezsúfolt alacsony lakásban tényleg nincs hely olyan luxusra, mint egy gyermekállóka felállítása. Mert ifjabb HÓDI ERNŐ négytagú családja számára ez – mint még oly sok minden más is – bizony luxusnak számít.

– Tíz éve nem tudok elhelyezkedni a szakmámban, a vendéglátóiparban – mondja a családfő, miközben kezével nyersdohányt morzsol a cigarettapapírba – Többször is próbálkoztam már, hiába. Így aztán alkalmi munkákat vállallok itt, Padén. Ez általában napszámot jelent, jobbik esetben két vagy három hónapra alkalmaz a helyi Menta gyár, idényjellegű munkákra. A feleségem szintén munkanélküli, de hát a gyerekek miatt nem is tudna dolgozni. Kilenc év alatt ez a negyedik albérletünk, volt, hogy két évig áram nélkül éltünk.

Itt, ahol most vagyunk, a Partizán utca 69. szám alatt, az a jó, hogy nem kell albérletet fizetnünk, cserébe viszont rendben kell tartanunk a ház többi részét, és gondoskodnunk kell a benne élő idős gazdasszonyról. Régi ház ez, sok a dolog vele: falat javítani, tapasztani, meszelni, tetőt rendbehozni, kéményt felrakni, ajtókat, ablakokat befesteni. Ha épp nem a ház körül dolgozom, megyek az erdőbe fáért, vagy a kertet művelem. Kicsi a kert, de megterem benne egy kis paradicsom, borsó, hagyma.

Hódiék csendesen, szinte észrevétlenül húzódnak meg a mában, és küzdenek meg minden percben alázattal a holnapért. Lázadó szó még véletlenül sem hagyja el ajkukat. Tűrjük, mert nem tehetünk ellene semmit, mondja az anya. Nem mindegy, de a fejemet nem verhetem a falba, mondja az apa. Pedig a nélkülözés ezerarcú szörnyeteg, változa-

tossága sajnos kimeríthetetlen. A szintén szegény sorsú szülőktől kapott 1-2 joghurtospohárnyi mosópor először összekeveredik egy kis reszelt háziszappannal, csak úgy kerül a főbérlő mosógépébe, aki megengedte a gép használatát. Fürdőszoba van a házban, de használhatatlan, pénz kellene a rendbehozatalára. Vagyis nincs. A családfőn lötyögnek a legénykori ruhák, mert azóta bizony jócskán lefogyott. A családi pótlék havi 118 dinár – lenne, ha nem késne két évet, és ha egyáltalán megérné kijárni, mert a szükséges papírok beszerzése jóval többbe kerül. A karácsonyára egyetlen dísz sem került, és az ajándékhözó télapó sem járt ebben a lakásban. Lehet, a húsvéti nyuszi is elkerüli ezt a padéi családot, mert a legkisebb csokitojás is 15 dinárba kerül, az pedig rengeteg pénz. A havi 2-300 dináros bevételből először fedezni kell Attila, a 8 éves fiú iskoláztatásának költségeit, jó, ha a maradék pénz elég a kenyérre. Egy új tornacipő az iskolás gyerekek hónapokra felboríthatja a családi költségvetést. Az egyházbért kilenc éve nem fizették, pedig a szülők szeretnék, ha Endre is a keresztségben nőne fel. Ha pedig egyszer az ajándékba kapott húszéves fekete-fehér televízió is felmondja a szolgálatot, akkor megszűnik Hódiék egyetlen esti szórakozása. Nem baj, ha beköszönt a jó idő, úgysem lesz időm tévét nézni, mondja a családfő.

– Padé öreg és szegény – összegzi tömören a valóságot Komáromi László, a helyi közösség titkára. – Évente 100 temetés van a faluban, és a helyi iskola tagozatainak létszámán le lehet mérni, évente hány újszülött lép az elhalálozottak helyébe. A legnépesebb osztályban 27 gyerek van, a többiben kevesebb. Az 1991-es népszámláláskor 3500 lakosa volt a falunak, attól tartunk, ha jövőre ismét lesz népszámlálás, a 3000-es lélekszámot sem érjük el. Én 1996-ban számoltam össze az agglagényeket a faluban. Akkor 85-en voltak, ma biztos vannak százan. Munkalehetőség alig van: a szövetkezet már tönkrement, a mezőgazdasági birtokon évek óta nincs fizetés, egyedül a Mentában lehet elhelyezkedni, de ott is csak idényjelleggel. Marad a napszám, ami itt nagyon alacsony, mert nagy a munkaerőkinálat. Sok család költözött el az utóbbi években külföldre, fiatalok elsősorban. A két kezemen meg tudnám számlálni, hány fiatal padéi jut el főiskolára vagy egyetemre, de közülük szinte egy sem jön vissza.

Fél egy van. Hódi Karolina összeszedi az edényeket, és elindul a falu központjába. Ebéd kell a családnak, ma ő megy el azért a kis bablevesért vagy száraztésztáért, amit adnak. Persze nem ő az egyetlen rendszeres látogatója a tavalyi év végén megnyílt népkonyhának, a talán egyetlen olyan padéi intézménynek, amely rövid életkora ellenére is bővül és terjeszkedik. Először napi hatvan adagot mértek itt ki a rászorulóknak, ma százan látogatják az iskola területén levő konyhát. Magyarok, szerbek,

cigányok, nyugdíjasok, asszonyok, nagycsaládosok, munkanélküliek. A népkonyhát a Vöröskereszt működteti, de a helyi szervezet elnöke, ki tudja miért, a határba és a munkába menekül az előre bejelentett kérések és az információadás elől. Nem tudni, mit szégyell: önmagát, azt, hogy a falujában ennyien szorulnak segítségre, vagy azt, hogy még ez az éhhaláltól megmentő intézmény is csak nemzetközi segítséggel tud működni ebben az országban.

Az országos szervezet már nem ennyire szégyenlős. Valószínűleg tudják, az igazságot nem lehet takargatni, a szegény pedig nem az ő szégyenük, hisz ők csak enyhíteni próbálnak a tengernyi rászoruló gondjain. A Jugoszláv Vöröskereszt internetes honlapjáról lehívható adatok szerint a szervezet a Nemzetközi Vöröskereszttel együttműködve tavaly augusztustól kezdve napi 100 000 (százezer!) egytálalt biztosít az önhibájukon kívül megaláztatottak és megszorítottak hadának. A mellékelt térképet pókhálószerűen szövi be a nyomor sűrű erezete: az ország 57 népkonyhájában feldolgozott havi több mint 1600 tonna élelmiszert szállítják szét rendszeresen a 177 elosztóhely valamelyikére. A megadott szám és a feltüntetett pókhálótérkép azonban még így is csalóka, mert tudvalevő, hogy népkonyhákat nemcsak a Vöröskereszt működtet és támogat ebben az országban. Önkormányzatok és különböző emberbaráti szervezetek is részt vesznek a hatalmas munkában. Ezt az összegzést maga a Nemzetközi Vöröskereszt végezte el. Egy, a szervezet belgrádi irodájában megtartott sajtótájékoztatón elhangzott adat szerint Szerbiában naponta 600 000 veszélyeztetett ember kap egy tál melegételt az összesen több mint 100 népkonyha valamelyikében, további 27 000 ember pedig ételcsomagot kap. Hatszázezer ember! Hatszázezer elvesztett emberi méltóság.

Egy óra. Hódi Karolina hazaért a mai ebéddel. Ma már biztos lesz ebéd. Aranyfürtű Hódi Endre tányérkája felé nyúl. Okos kis szemével a világot fürkészi. Rám néz, mosolyog. Elpirulok, szégyellem magam.